

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över Ds. 2015:33 Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända

Svenska Röda Korset har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade skrivelse och vill med anledning av detta framföra följande. Som framgår av yttrandet lämnar Svenska Röda Korset, förutom övergripande kommentarer, endast synpunkter på delar av skrivelsen.

Övergripande synpunkter

Svenska Röda Korset ser dagligen konsekvenserna av de långa väntetider som idag råder i mottagandet av asylsökande och nyanlända, där många blir kvar på asylboenden även när de har fått uppehållstillstånd och tvingas till ytterligare väntan. Röda Korsets center för krigsskadade och torterade, som möter många i denna målgrupp, vittnar om att sysslöshet ofta inverkar negativt på hälsan, i synnerhet om man har med sig svåra erfarenheter från flykten, då sysslöshet riskerar att utlösa trauman.

Vi välkomnar att regeringen tar fram förslag med syfte att förbättra mottagandet och minska väntetiderna. I den nuvarande situationen med ett högt mottagande måste alla inblandade aktörer ta ett gemensamt ansvar, där stat, kommun, landsting och civilsamhälle samarbetar utifrån sina uppdrag, erfarenheter och kunskaper för att hitta gemensamma lösningar. Svenska Röda Korset menar därför att samtliga Sveriges kommuner måste ha beredskap att ta emot såväl asylsökande som ensamkommande barn, nyanlända med uppehållstillstånd samt anhöriga till flyktingar. Vi har dock ingen synpunkt på om lagstiftningen ska vara tvingande eller inte.

5 Överväganden och förslag

5.1 En ny lag som leder till att alla kommuner tar ansvar

Svenska Röda Korset menar att flyktingmottagande och etablering av nyanlända är frågor som ingen aktör kan lösa ensam - staten, landstingen, kommuner, civilsamhällets organisationer, politiker och näringsliv måste därför arbeta tillsammans för att hitta gemensamma lösningar.

Svenska Röda Korset menar att samtliga Sveriges kommuner måste ha beredskap att ta emot såväl asylsökande som ensamkommande barn, nyanlända med uppehållstillstånd samt anhöriga till flyktingar. Vi har dock ingen synpunkt på om lagstiftningen ska vara tvingande eller inte.

5.7 Fördelning av mottagandet

5.7.2 Fördelning genom läns- och kommunal

Idag är systemen för mottagande av asylsökande, nyanlända med uppehållstillstånd, anhöriga och ensamkommande barn inte samordnade, vilket försvårar kommunernas och det lokala samhällets planering. Det för också med sig att de beräknade läns- och kommunalen för mottagande av nyanlända riskerar att betraktas som pappersprodukter med liten koppling till den verklighet man ser i det lokala samhället.

Svenska Röda Korset menar att staten måste ge kommuner, landsting och civilsamhälle rimliga förutsättningar för att säkra ett humant och värdigt mottagande och goda förutsättningar för etablering och integration. Svenska Röda Korset menar därför att mottagandet av asylsökande, nyanlända med uppehållstillstånd, anhöriga och ensamkommande barn måste ses över i sin helhet för att skapa långsiktigt hållbara mottagningssystem.

5.8 Kommunersättningarna bör ses över

Svenska Röda Korset menar att staten måste ge kommuner, landsting och civilsamhälle rimliga förutsättningar för att säkra ett humant och värdigt mottagande och goda förutsättningar för etablering och integration.

Svenska Röda Korset välkomnar att de kommunala ersättningarna ses över. Vi menar att man i denna översyn särskilt bör granska kommunernas behov av ersättningar när det gäller mottagande av anhöriga. Vi ser idag stora brister i samhällets stöd till familjer som återförenats. Detta gäller i synnerhet ensamkommande barn som återförenas med sin familj och får ett alltför stort ansvar för att etablera sina föräldrar och syskon i Sverige. Ett sådant ansvar bör alltid ligga på samhället och inte på ett barn eller en ung vuxen.

Utöver att se över ersättningarna till kommunerna inom detta område föreslår Svenska Röda Korset att Länsstyrelsen eller annan lämplig myndighet bör få ett samordnande uppdrag för samhällets ansvar vid familjeåterförening. I detta uppdrag bör det bland annat ingå att ansvara för ett kompetensutvecklingsprogram som ska syfta till att handläggare och tjänstemän som möter nyanlända i sitt dagliga arbete ska kunna ge stöd och hjälp och hänvisa rätt i frågor som rör familjeåterförening. I ett sådant program bör man använda sig av den kompetens som finns inom Svenska Röda Korset och andra organisationer inom det civila samhället. I detta uppdrag bör det även ingå att följa upp kommunernas stöd till återförenade familjer.

Svenska Röda Korset välkomnar att de kommunala ersättningarna ses över men vill här också särskilt framhålla att det ökade kommunala mottagandet för med sig kostnader även för andra aktörer. Bland annat bör man se över ersättningar till landstingen för bland annat vård av krigs-

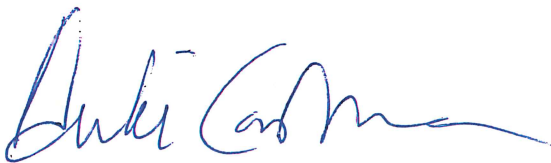
och tortyrskadade och säkerställa tillgången till vård och behandlingsinsatser för krigsskadade och torterade i hela landet.

Många asylsökande och nyanlända, såväl kvinnor och män som flickor och pojkar, upplever psykisk ohälsa till följd av krig, förföljelse och tortyr. Prestations- och funktionsförmågan påverkas av tortyr och trauma och problemen kan förvärras om de inte uppmärksammas i tid. Det är därför avgörande för ett humant och värdigt flyktingmottagande att det finns tillgång till vård och behandlingsinsatser för krigsskadade och torterade var i landet man än befinner sig.

Förutom ersättningar till kommuner och landsting behövs stöd till de lokala verksamheter som organisationer som Svenska Röda Korset bedriver. De medel som idag finns är begränsade till specifika ändamål och främst riktade till kommuner, studieförbund och idrottsrörelsen. På grund av dessa begränsningar saknas idag ofta möjligheter att finansiera de många initiativ som görs lokalt. Svenska Röda Korset menar att det bör finnas statliga medel för att stödja och stärka civilsamhällets arbete och främja lokal innovation i flyktingmottagandet.

Föredragande i ärendet har varit Ida Holmgren.

SVENSKA RÖDA KORSET

Anki Carlsson

Chef, Enheten för Migration och Integration, Svenska Röda Korset

